

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

A Digital Learning Platform for Generation Z: Passport to IFRS®

ATVEJO ANALIZĖ - TFAS® 6 Mineralinių išteklių žvalgyba ir vertinimas

Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© Copyright 2021, Istanbul University

ATVEJO ANALIZĖ – 6-asis TFAS „Mineralinių išteklių žvalgyba ir vertinimas“

Ivadas

Mineralinių išteklių žvalgymas ir gavyba yra veikla, kuriai reikia didelių finansinių ir laiko išteklių. Be to, šioje veikloje dalyvaujantys subjektai susiduria su didele rizika, kad projektai nebus tokie pelningi, kaip planuota iš pradžių, arba net žlugs. Todėl apskaitos politika, susijusi su mineralinių išteklių žvalgymu ir gavyba, reikalauja labai specifinio požiūrio į apskaitos taisyklių nustatymą taip, kad finansinė informacija būtų aktuali ir patikima.

Šios atvejo analizės tikslas – suprasti ūkio subjekto patiriamų išlaidų, susijusių su mineralinių išteklių paieška, traktavimo esmę ir apskaitos metodus. Ši atvejo analizė sprendžia šias problemas:

- Išlaidų, kurios traktuojamos kaip žvalgyimo ir įvertinimo išlaidos, nustatymas ir jų įvertinimas.
- Supažindinimas su procedūromis, kurios turėtų būti taikomos ir kokie yra atskleidimo reikalavimai.

Atvejo informacija

Įmonė A vykdo naftos perdirbimo veiklą. Atsižvelgiant į tai, kad naftos gavybos procesas yra sudėtingas, o išgaunamų naftos išteklių balansas grėžiniuose ribotas, įmonė A ieško naujos teritorijos žvalgymui. Įmonė A gavo Afrikos šalies X leidimą atlikti tyrimus ir tirti naftos gavybos galimybes N zonoje. Buvo patirtos šios išlaidos, susijusios su N zonos tyrinėjimu:

- 20x3 m. gegužės mėn. įmonė A patyrė 5 000 PV* žvalgybos išlaidų, kad įvertintų galimybę rasti naftos N zonoje.
- 20x3 m. liepos mėn. įmonė A gavo licenciją pradėti žvalgybą. Licencija N zonos tyrinėjimui kainavo 15 000 PV ir galioja 3 metus.
- 20x3 m. rugpjūčio mėn. įmonė A įsigijo reikiamą eksploatavimo įrangą už 70 000 PV. Įrangos nusidėvėjimo laikotarpis yra 5 metai.
- 20x3 m. rugpjūčio mėn. įmonė A pasamdė darbuotojų komandą, kad ji dirbtų su žvalgyimo ir įvertinimo projektu už 40 000 PV metines darbo sąnaudas.
- 20x3 m. gruodžio mėn. įmonė A įsigijo papildomų žvalgyimo darbų iš rangovų už 5 000 PV.
- 20x4 m. gruodžio mėn. buvo gauti sėkmingo žvalgyimo įrodymai, kad iš tyrinėtų grėžinių galima išgauti pakankamai didelius naftos kiekius. Todėl 20x5 m. vasario mėn. įmonė papildomai įsigijo įrangą naftos gavybai už 100 000 PV.

Klausimai diskusijai

1. Kurios įmonės A patirtos išlaidos gali būti laikomos žvalgyimo ir vertinimo išlaidomis. Paaiškinkite.
2. Apskaičiuokite, kokia bus žvalgyimo ir vertinimo turto vertė iki 20x3 12 31 d., jei ūkio subjektas žvalgyimo ir vertinimo išlaidas kapitalizavo kaip žvalgyimo ir vertinimo turtą?
3. Ką privalėtų daryti įmonė A, jei žvalgyimo laikotarpiu padėtis naudingųjų iškasenų rinkoje smarkiai pasikeistų ir dėl to smarkiai nukristų naftos kainos?

* PV – piniginiai vienetai.

ATVEJO ANALIZĖS SPRENDIMAS – 6-asis TFAS „Mineralinių išteklių žvalgyba ir vertinimas“

1. 6-asis TFAS netaikomas išlaidoms, patirtoms prieš įmonei įgyjant juridines teises tyrinėti konkrečią teritoriją ir po to, kai gaunami įrodymai, kad techniškai ir komerciškai perspektyvu atlikti kasybos darbus.

Todėl žvalgybos išlaidos, skirtos įvertinti galimą naftos radimą N zonoje, patirtos 20x3m. gegužės mėn., nėra susijusios su žvalgyimo ir vertinimo išlaidomis, nes jos buvo patirtos prieš įgyjant teisėtą teisę pradėti žvalgyimą.

20X5 m. vasario mėn. įsigyta naftos gavybos įranga taip pat nepriskiriama žvalgyimo ir vertinimo išlaidoms, nes ši įranga perkama naftos gavybai iš sėkmingai aptiktų gręžinių.

Visos kitos išlaidos turėtų būti traktuojamos kaip žvalgyimo ir vertinimo išlaidos.

2. Išlaidos, susijusios su žvalgyimu ir vertinimu, apima licencijos gavimą, eksploataavimo įrangą, darbuotojų darbo sąnaudas ir papildomus žvalgyimo darbus.

Kadangi licencija ir eksploataavimo įranga yra ilgalaikis materialusis turtas, 20X3 metų amortizacijos ir nusidėvėjimo dalis turėtų būti kapitalizuojama kaip žvalgyimo ir vertinimo turtas.

Licencijos amortizacija 20X3 metams yra: $15\,000\text{ PV} / 3\text{ metai} / 12\text{ mėnesių} \times 5\text{ mėnesiai} = 2\,083\text{ PV}$.

Eksploatacinės įrangos nusidėvėjimas 20X3 metais yra: $70\,000\text{ PV per }5\text{ metus} / 12\text{ mėnesių} \times 4\text{ mėnesiai} = 4\,667\text{ PV}$.

Darbuotojų darbo sąnaudos kapitalizuojamos suma, sumokėta už laikotarpį nuo rugpjūčio iki 20X3 gruodžio mėn., kuri būtų $40\,000\text{ PV per }12\text{ mėnesių} \times 5\text{ mėnesiai} = 16\,667\text{ PV}$.

Žvalgyimo darbai kapitalizuojami visa $5\,000\text{ PV}$ suma, nes šios išlaidos buvo patirtos iš karto 20X3 m. gruodžio mėn.

Kapitalizuotos išlaidos	20x3 m. liepos – gruodžio mėn., PV
Licencijos amortizacija	2 083
Įrangos nusidėvėjimas	4 667
Darbo užmokesčio sąnaudos	16 667
Žvalgybos darbai	5 000
Žvalgyimo ir vertinimo turtas iš viso	28 417

3. Situacijose, kai rinkos sąlygos iš esmės keičiasi, gali nukentėti mineralinių išteklių žvalgymu ir gavyba užsiimančių ūkio subjektų verslo rezultatai. Tuo pačiu metu gali susidaryti situacija, kai žvalgyimo ir vertinimo turto apskaitinė vertė gali tapti daug didesnė už atsiperkamąją vertę. Todėl tokiais atvejais turi būti atliktas vertės sumažėjimo testas, kad ūkio subjektas įvertintų pokyčio įtaką savo žvalgyimo ir vertinamo turto vertei. Toks ūkio subjektas savo finansinėse ataskaitose turi įvertinti, pateikti ir atskleisti vertės sumažėjimo nuostolius.